



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: *Средновековна латинска литература*

Лектор: доц. д-р Стиляна Баталова

Телефон: 02 987 02 61

Имейл: stilyana.batalova@gmail.com

Хорариум: 30 ч.

Анотация (до 150 думи):

През Средновековието латинският език се утвърждава като един от трите универсални културни кода на християнската цивилизация — редом с гръцкия и старославянския. Той е езикът на Западната църква, на богословските полемки, на хронистите, мистиците, поетите, учените и книжовните центрове на Европа. Средновековната латинска литература представлява динамично пространство, в което античната традиция се преобразява под въздействието на християнската мисъл, а новите социални и културни реалности пораждат оригинални жанрове и стилове.

Курсът предлага систематичен преглед на латинската литература от късната античност до края на Средновековието, като проследява развитието на жанровете и регионалните традиции в Италия, Галия, Испания, Северна Африка, Британия и Ирландия. Особено внимание се отделя на раннохристиянските автори, каролингския ренесанс и литературните трансформации от XII–XIV век. Курсът развива умения за критически анализ и работа с първоизточници в широк културно-исторически контекст.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема 1. Латинският език и интелектуалната карта на Средновековието

Латинският като универсален културен код; език, знание, авторитет; текстова традиция и трансрегионални мрежи.

Тема 2. Късната античност: раждането на християнската литература и трансформацията на античните жанрове

Августин, Амвросий, Пруденций; нови жанрове и нови форми на разказване; философски и богословски контексти.

Тема 3. Ранното Средновековие: региони, идентичности и книжовни култури

Италия, Галия, Испания, Северна Африка, Британия и Ирландия; хроники, жития, граматически трактати; културна антропология на текста.

Тема 4. Каролингският ренесанс: знание, власт и книжовни реформи



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Алкуин, Ейнхард, скриптории, образователни програми; политическа идеология и текстова култура.

Тема 5. Интелектуалните центрове на X–XI век: манастир, катедрала, школа

Екзегеза, реторика, философия, научни трактати; катедрални школи и ранни университетски модели.

Тема 6. Ренесансът на XII век: нови жанрове, нови идеи, нови читатели

Любовна поезия, мистицизъм, сатира; университетска култура; авторство и индивидуалност.

Тема 7. XIII–XIV век: схоластика, енциклопедизъм и ранни хуманисти

Тома Аквински, енциклопедични проекти, латинският хуманизъм; трансформация на авторитета и знанието.

Тема 8. Латинската литература и европейските литератури: приемственост, влияние, диалог

Латинският модел и новите езици; връзки със славянската традиция; латинската книжнина като основа на европейската културна памет.

Форми на обучение и оценяване:

Обучението се провежда под формата на лекции, дискусии и аналитични семинари, насочени към работа с първоизточници и към интердисциплинарно осмисляне на литературните, историческите и философските аспекти на средновековната латинска култура.

Самостоятелната подготовка включва запознаване с подбрани литературни образци в оригинал или в превод, четене на вторична литература, подготовка на кратки аналитични коментари и участие в дискусии по зададени теми.

Оценяването се извършва въз основа на:

- текущо участие
- изпълнение на самостоятелните задачи
- финален писмен анализ или устна презентация, демонстриращи умения за критическо четене, интерпретация на текстове и работа с научна литература.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

- **Умения за критически анализ на средновековни латински текстове** — разпознаване на жанрови особености, реторически стратегии, интертекстуални връзки и културни модели в оригинал или превод.



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

- **Способност за интерпретация на литературни произведения в широк културно-исторически и философски контекст**, включително разбиране на трансформациите от античност към Средновековие и ролята на латинската традиция в европейската културна история.
- **Компетентности за работа с първоизточници и научна литература** — умения за използване на критични издания, дигитални корпуси, коментари и съвременни изследвания в областта на медиевистиката.
- **Разбиране на ключови интелектуални движения и институции на Средновековието** (манастирски и катедрални школи, Каролингски ренесанс, подем в XII в., схоластика, ранен хуманизъм) и тяхното значение за развитието на литературата, философията и науката.
- **Умения за формулиране на аргументирани интерпретации и представяне на изследователски резултати**, както устно, така и писмено, чрез аналитични коментари, презентации и дискусии.

Литература:

1. Източници:

- **Patrologia Latina (PL)** – дигитален корпус на латинските християнски автори.
- **Monumenta Germaniae Historica (MGH)** – критични издания на хроники, жития, писма и правни текстове, онлайн ресурс.
- **Bibliotheca Augustana** – онлайн библиотека с антични, средновековни и ренесансови латински текстове.
- **The Latin Library** – удобен корпус за бързи справки.
- **Christian Classics Ethereal Library (CCEL)** – основни християнски автори в превод и оригинал.

2. Вторична литература:

Общи изследвания за латинското Средновековие

- Auerbach, Erich. *Literatursprache und Publikum in der lateinischen Spätantike und im Mittelalter*. Bern: Francke, 1958.
- Curtius, Ernst Robert. *European Literature and the Latin Middle Ages*. Princeton: Princeton University Press, 1990.
- Mantello, F. A. C., and A. G. Rigg, eds. *Medieval Latin: An Introduction and Bibliographical Guide*. Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 1996.

Късна античност

- Brown, Peter. *Augustine of Hippo: A Biography*. Berkeley: University of California Press, 1967.
- Roberts, Michael. *Poetry and the Cult of the Martyrs: The Liber Peristephanon of Prudentius*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1993.



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Ранно Средновековие (V–VIII в.)

- Wood, Ian. *The Merovingian Kingdoms, 450–751*. London: Longman, 1994.
- O’Loughlin, Thomas. *Celtic Christianity and the Early Middle Ages*. London: Bloomsbury Academic, 2012.

Каролингски ренесанс

- McKitterick, Rosamond. *The Carolingians and the Written Word*. Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
- Godman, Peter. *Poetry of the Carolingian Renaissance*. London: Duckworth, 1985.

Интелектуални центрове на X–XI век

- Jaeger, C. Stephen. *The Envy of Angels: Cathedral Schools and Social Ideals in Medieval Europe, 950–1200*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1994.
- Southern, R. W. *The Making of the Middle Ages*. New Haven: Yale University Press, 1953.

Ренесансът на XII век

- Haskins, Charles Homer. *The Renaissance of the Twelfth Century*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1927.
- Dronke, Peter. *Medieval Latin and the Rise of European Love-Lyric*. Oxford: Clarendon Press, 1965.

XIII–XIV век: схоластика и хуманизъм

- Le Goff, Jacques. *Intellectuals in the Middle Ages*. Oxford: Blackwell, 1993.
- Minnis, Alastair. *Medieval Theory of Authorship: Scholastic Literary Attitudes in the Later Middle Ages*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1984.
- Trinkaus, Charles. *In Our Image and Likeness: Humanity and Divinity in Italian Humanist Thought*. Chicago: University of Chicago Press, 1970.